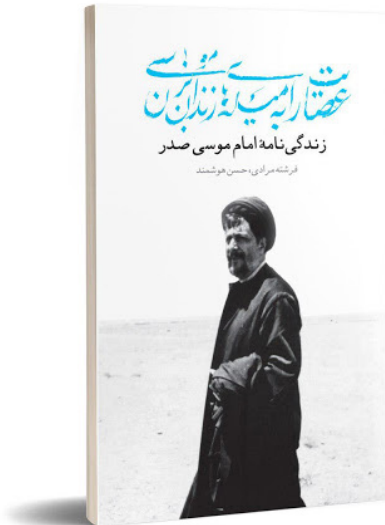

نگاهی به دو کتاب برگزیده جشنواره کتاب‌های رشد با محوریت امام موسی صدر

عصای رابه میله‌های زندان بزن موسی

برای علاقه‌مندان به چهره‌های برجسته تاریخ انقلاب اسلامی، به‌ویژه آن‌ها که می‌خواهند آشنایی کلی و درعین حال کاملی با چهره‌های انقلاب داشته باشند، اثری سودمند و خواندنی است.»

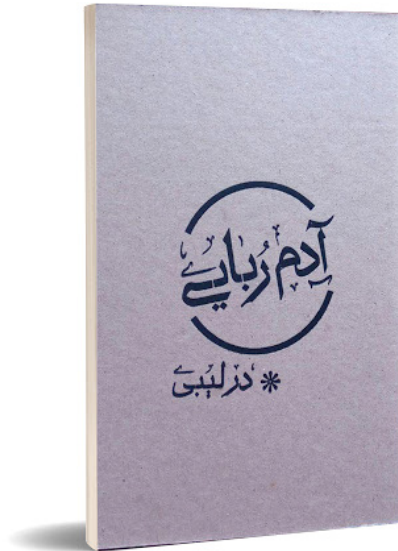
حسن هوشمند، یکی از نویسندگان این کتاب، در گفت‌وگو با رسانه‌ها چنین گفته است: «تقریباً چیزی در حدود پانزده منبع را مؤسسه به ما داد و ما بررسی کردیم. علاوه بر آن، از طریق وب هم منابعی را پیدا کردیم و در تألیف کتاب به‌کار بستیم. نوع صفحه‌بندی کتاب هم متأثر از نوع قالب‌بندی بود که برای کتاب و تألیف آن داشتیم. از طرف دیگر، چون می‌خواستیم بخشی از حرف‌های امام هم در کتاب بیاید، تصمیم بر این شد که قالب انتشار کتاب به شکلی ویژه باشد.» فرشته مرادی، دیگر نویسنده این کتاب، درباره امام موسی صدر می‌گوید: «امام موسی صدر از شخصیت‌های بسیار مظلوم تاریخ هستند؛ هم در زمان حضورشان و هم بعد از اینکه روده شدند. کارهایی هم که در مورد ایشان صورت گرفته، هنوز جامعیت لازم را ندارد. این در مورد خیلی از شخصیت‌های انقلاب و تاریخ تشیع هم مصداق دارد، اما امام صدر به خاطر دوری از وطن و برخی کم‌لطفی‌هایی که نسبت به ایشان شده است، در مظلومیت مضاعفی بوده و هستند. در مورد شخصیت او کتاب‌های زیادی چاپ شده‌اند و گاه خیلی هم مفصل‌اند. اما این کتاب‌ها به نظر چندان در حوصله جوان‌ها نمی‌گنجند. به همین خاطر، ما اصل را برگزیده‌گویی قرار دادیم و نیز بر انتخاب نکاتی از زندگی وی که بتواند تصویری کامل از زندگی ایشان در اختیار قرار دهد.»

از جمله موضوعات مورد اشاره در این کتاب آن است که امام موسی صدر، از نظر انسان‌شناسی به «تئوری طهارت ذاتی انسان» و به لحاظ فقهی، به پاک‌بودن اهل کتاب و ذبیحه آنان قائل بود و بر این اساس، برای ایجاد هم‌گرایی می‌توانست در دل و جان جوانان لبنانی، از هر مذهب و قماش، نفوذ کند.

«امام موسی صدر یک روش و اندیشه است.» این جمله از آن سیدحسن نصرالله است که در کتاب «عصای رابه میله‌های زندان بزن موسی» بدان اشاره شده است.

«عصای رابه میله‌های زندان بزن موسی» یکی از کتاب‌های برگزیده جشنواره کتاب‌های رشد است که به زندگی امام موسی صدر و حرف‌ها و فعالیت‌های هم‌گرایانه وی در لبنان پرداخته است. این کتاب به همت فرشته مرادی و حسن هوشمند نوشته شده و تعداد نسخه‌های آن در چاپ دومش در سال ۱۳۹۷ سه هزار نسخه بوده است. اولین نوبت انتشار آن نیز در سال ۱۳۹۳ و در همان شمار بوده است. نکته جالب اینکه نویسندگان این کتاب در واقع زن و شوهر هستند و در کنار هم برای نوشتن کتاب تلاش کرده‌اند. اسم کتاب نیز در ظاهر بر اساس پیشنهاد حورا صدر، دختر امام موسی صدر، بوده، که نویسندگان با آن موافقت کرده‌اند. این کتاب با زبانی ساده ابعاد گوناگون زندگی امام صدر را در شانزده فصل تحت این عناوین توضیح داده است: خاندانی به نام صدر، لبنان، باشگاه بزرگ فرهنگی، گدایی ممنوع، الگویی برای زنان، جیل عامل، چمران، خون بس، مجلس اعلا، جنوب چراگاه اسرائیل نیست، مبارزه منفی، أمل یا هسته مقاومت لبنان، مسیح مسلمان، جنگ‌های داخلی، فرار مجاهدان و رجعت.

در صفحه آغازین کتاب چنین آمده است: «این تلاش اندک تقدیم می‌شود به پیشوای بلندبالایی که در دل‌ها می‌زید و تا ابد زنده خواهد ماند؛ امامی که سینه‌اش به وسعت تاریخ است و نگاه بی‌کران هستی را نظاره‌گر خواهد بود.» همان‌گونه که از عنوان‌های فصل‌ها پیداست، در هر فصل، فرازی از زندگی امام موسی صدر دستمایه نویسندگان کتاب قرار گرفته است. این کتاب، در عین رعایت ایجاز و اختصار، اطلاعات متنوعی دارد و تصویر موجز و درعین حال کاملی از امام موسی صدر ارائه داده است. به همین دلیل،

آدم ربایی در لیبی

انجام شده، شمرده شده‌اند. این وقایع نگاری به ترتیب زمانی است. این کتاب در آغاز به معرفی اجمالی امام موسی صدر و زندگی او پرداخته است؛ اینکه وی در سال ۱۳۰۷ در قم به دنیا آمد و تا زمانی که در سال ۱۳۵۷ در لیبی رپوده شود، چه برنامه‌هایی را در داخل ایران و نیز در کشورهای عربی، علیه اسرائیل و برای آزادی فلسطین و نیز برای احیای فرهنگ غنی شیعی، انجام داد.

کارگردآوری و تدوین متون این کتاب را مهدیه پالیزبان بر عهده داشته‌است و طراحی جالب گرافیک آن را نیز مهدی جواد نسب و مهرداد موسوی انجام داده‌اند. مؤسسه فرهنگی و تحقیقاتی امام موسی صدر نیز عهده‌دار چاپ و انتشار کتاب بوده‌است.

در این کتاب روایت‌های متعدد و گاه متناقضی از چهره‌های دخیل در رپوده شدن امام موسی صدر، همچون قذافی، آمده‌اند. هر چند روایت‌های بسیاری رپوده شدن امام موسی صدر توسط قذافی را گواهی می‌دهند، اما در عین حال، در این کتاب مصاحبه‌هایی به نقل از قذافی آمده‌اند که بر اساس آن‌ها قذافی، امام موسی صدر را دوست خود خطاب کرده‌بوده که در دعوت وی به لیبی رپوده شده‌است. جالب اینکه خود قذافی این آدم ربایی را یک مصیبت بزرگ توصیف کرده‌بود.

کتاب مذکور داستان سرنوشت امام موسی صدر تا بهمن ۱۳۹۵ را پیگیری می‌کند و نهایت امر را با کنکاش‌های خانواده وی پیوند می‌زند؛ خانواده‌ای که از بی‌توجهی دولت لیبی به تفاهم‌نامه پیگیری سرنوشت امام موسی صدر، ناراحت و عصبانی است. جمله پایانی هم تلنگری چندباره دارد به کم‌کاری‌های احتمالی دولت مردان ایران در پیگیری ماجرا! کتاب با این جمله به پایان می‌رسد: «خانواده از هیچ اقدامی برای آزادی امام و دو همراهش فروگذاری نکرده و نمی‌کند.»

کتابی با طراحی خاص و با وقایع نگاری از روزهای مهم در پیگیری سرنوشت امام موسی صدر که به دنبال یافتن پاسخی برای این سؤال است که به راستی برای آزادی امام موسی صدر و دو همراهش چه کرده‌ایم؟

امام موسی صدر یکی از روحانیون برجسته ایرانی در دوره قبل از انقلاب بود حتی از دوران نزدیک به پیروزی انقلاب، به عنوان یکی از نزدیکان و حتی گزینه‌های جانشینی امام خمینی (ره) در مبارزات و دوران بعدی مطرح بود. او از سال ۱۳۳۸ برای ایجاد هم‌گرایی بین شیعیان لبنان، مهاجرت خود را به لبنان آغاز کرد. از زمستان ۱۳۳۸ و هم‌زمان با آغاز فعالیت‌های گسترده دینی و فرهنگی خود در مناطق شیعه‌نشین لبنان، مطالعات عمیقی را به منظور ریشه‌یابی عوامل عقب ماندگی اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی شیعیان لبنان کلید زد. برنامه‌های او رفته‌رفته در لبنان و در منطقه مؤثر واقع شدند، اما در شهریور ۱۳۵۷ در سفر به لیبی ناپدید شد. از همان دوران، عده‌ای معتقد بودند او در زندان‌های لیبی به سر می‌برد، اما سال‌ها بعد، بعضی از وزرای سرهنگ معمر قذافی اعلام کردند که بعد از درگیری لفظی بین او و قذافی، دیکتاتور لیبی دستور به قتل رساندن او را صادر کرده‌است؛ هر چند بسیاری از ایرانیان و از جمله خانواده او این موضوع را نپذیرفته‌اند.

کتاب «آدم ربایی در لیبی» در واقع به مهم‌ترین اقدامات در پیگیری وضعیت امام موسی صدر در لیبی پرداخته‌است. هر چند سؤال اصلی این کتاب، همان سؤالی است که بدان اشاره شد، اما در لابه‌لای متن کتاب، می‌توان شمه‌ای از گلایه را نیز یافت؛ گلایه‌هایی مبنی بر اینکه می‌شد در پیگیری سرنوشت امام موسی صدر جدی‌تر و دقیق‌تر بود. این کتاب یکی از کتاب‌های برگزیده جشنواره کتاب‌های رشد است که مورد توجه داوران قرار گرفته‌است. در این کتاب، اقدامات مهمی که برای پیگیری سرنوشت امام موسی صدر